

ДЕРЖАВНА ПОДАТКОВА СЛУЖБА УКРАЇНИ (ДПС)

Львівська пл. 8, м. Київ, 04053, тел.: (044) 272-62-55
E-mail: post@tax.gov.ua, сайт: www.tax.gov.ua, код згідно з ЄДРПОУ 43005393

від 06.01.2026 р. № 2 /2/99-00-21-01-01-02 На № _____ від _____ 20__ р.

Комітет Верховної Ради України
з питань фінансів, податкової
та митної політики

Міністерство фінансів України
(код згідно з ЄДРПОУ 00013480)

Державна податкова служба України відповідно до звернення Комітету Верховної Ради України з питань фінансів, податкової та митної політики від 05.12.2025 № 04-32/10-2025/282767 (вх. ДПС № 1021/2 від 08.12.2025) про розгляд і надання відповідей на актуальні запитання платників податків щодо застосування окремих норм податкового законодавства України повідомляє.

Розміщення зазначених відповідей на Загальному інформаційно-довідковому ресурсі (далі – ЗІР), за винятком аналогічних відповідей на запитання; уже розміщені в ЗІР, буде здійснено в загальному порядку, встановленому для такого розміщення, у відповідній рубриці, за покликанням: <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/>.

Додаток: на 27 арк. в 1 прим.

Заступник Голови

Теодозія ЧЕРНЕЦЬКА

Тішкова Вікторія 590 27 59

Документ СЕД ДПС від 06.01.2026 № 2/2/99-00-21-01-01-02
Підписувач: Чернецька Теодозія Юріївна
Сертифікат: 4AF212836405D990400000077E63C007BE6EA00
Дісний з: 19.11.2025 по 18.11.2027

К

Державна податкова служба України
2/2/99-00-21-01-01-02 від 06.01.2026

Ситуація 1: Щодо анулювання реєстрації платника податку на додану вартість (далі – ПДВ).

Платник ПДВ протягом 12 послідовних податкових місяців подавав декларації з ПДВ, у яких відображалася відсутність постачання чи придбання товарів, здійснених з метою формування податкових зобов'язань або податкового кредиту.

У зв'язку з цим податковий орган анулював його реєстрацію платника ПДВ відповідно до підпункту «г» пункту 5.1 розділу V наказу Міністерства фінансів України від 14.11.2014 № 1130 (далі – Наказ № 1130).

В абзаці першому пункту 5.7 розділу V Наказу № 1130 визначено: «Протягом трьох робочих днів після дня анулювання один примірник рішення про анулювання реєстрації платника ПДВ надсилається контролюючим органом особі, реєстрацію якої анульовано, за місцезнаходженням або місцем проживання такої особи, або, за наявності відомостей про комісію з припинення (комісію з реорганізації, ліквідаційну комісію) чи ліквідатора такої особи, – за місцезнаходженням такої комісії...».

Якщо на дату анулювання ПДВ – реєстрації у платника обліковуються залишки товарів, послуг або необоротних активів, які не були використані у господарській діяльності, він зобов'язаний здійснити їх умовний продаж та нарахувати компенсуючі податкові зобов'язання, виходячи з їх вартості.

Питання 1: Як на практиці платнику виконати вимогу, передбачену пунктом 184.7 статті 184 Податкового кодексу України (далі – Кодекс): не пізніше дати анулювання ПДВ – реєстрації нарахувати податкові зобов'язання на товари (послуги) та необоротні активи, за якими був сформований податковий кредит і які не були використані у господарській діяльності до дати анулювання?

Уточнення: Адже рішення про анулювання реєстрації платника ПДВ суб'єкт господарювання отримує поштою не в день самого анулювання такої реєстрації.

Відповідно до пункту 184.1 статті 184 Кодексу реєстрація платника ПДВ діє до дати анулювання реєстрації платника податку, яка проводиться шляхом виключення з реєстру платників податку і відбувається у відповідних випадках.

Анулювання реєстрації здійснюється на дату, зокрема, прийняття рішення контролюючим органом про анулювання реєстрації.

З моменту анулювання реєстрації особи як платника податку така особа позбавляється права на віднесення сум податку до податкового кредиту, складання податкових накладних (пункт 184.5 статті 184 Кодексу).

У разі анулювання реєстрації особи як платника податку, якщо товари / послуги, необоротні активи, суми податку по яких були включені до складу податкового кредиту, не були використані в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності, такий платник податку в останньому звітному

(податковому) періоді не пізніше дати анулювання його реєстрації як платника податку зобов'язаний визначити податкові зобов'язання по таких товарах / послугах, необоротних активах виходячи із звичайної ціни відповідних товарів / послуг чи необоротних активів, крім випадків анулювання реєстрації як платника податку внаслідок реорганізації платника податку шляхом приєднання, злиття, перетворення, поділу та виділення відповідно до закону (пункт 184.7 статті 184 Кодексу).

Разом з цим, у разі анулювання реєстрації особи як платника податку останнім звітним (податковим) періодом є період, який розпочинається від дня, що настає за останнім днем попереднього податкового періоду, та закінчується днем анулювання реєстрації (пункт 184.6 статті 184 Кодексу).

Відповідь на питання 1: Для виконання вимог, передбачених пунктом 184.7 статті 184 Кодексу, платник ПДВ, зокрема у разі анулювання його реєстрації за рішенням контролюючого органу, має нарахувати податкові зобов'язання по товарах / послугах, необоротних активах, суми ПДВ, по яких були включені до складу податкового кредиту та не були використані в оподатковуваних операціях у межах господарської діяльності, виходячи з їх звичайної ціни, скласти і подати податкову декларацію з ПДВ за останній звітний (податковий) період та сплатити нараховані суми ПДВ до бюджету.

Така декларація з ПДВ має бути подана виключно у граничний термін, визначений Кодексом, тобто протягом 20 календарних днів, що настають за останнім календарним днем останнього звітного (податкового) періоду.

Операції, пов'язані з визначенням податкових зобов'язань у зв'язку з анулюванням реєстрації платника ПДВ, відображаються у рядках 4.1, 4.2 та/або 4.3 декларації з ПДВ. При цьому, відомості про податкові накладні, складені за такими операціями та не зареєстровані в ЄРПН, зазначаються у таблиці 1.1 додатка 1 «Відомості про суми ПДВ, зазначені у податкових накладних / розрахунках коригування до податкових накладних, не зареєстрованих в ЄРПН, про коригування податкових зобов'язань за операціями з вивезення за межі території України у митному режимі експорту окремих видів товарів, та про податковий кредит з урахуванням його коригування» (Д1) до декларації з ПДВ за останній звітний (податковий) період.

При цьому, у разі якщо платник податку, реєстрацію якого анульовано, має податкові зобов'язання за результатами останнього податкового періоду, то таку суму податку враховують у суму зменшення бюджетного відшкодування, а в разі його відсутності – у строки, визначені Кодексом, платник зобов'язаний погасити суму податкових зобов'язань або податкового боргу з цього податку, що виникли до такого анулювання, за їх наявності, незалежно від того, залишатиметься така особа зареєстрованою як платник цього податку на день сплати такої суми податку чи ні (пункт 184.8 статті 184 Кодексу).

Зазначена позиція ДПС розміщена в Загальнодоступному інформаційно-довідковому ресурсі (далі – ЗІР) в категорії 101.2.

Разом з тим, звертаємо увагу, що у разі встановлення контролюючим органом за результатами проведеної документальної перевірки факту недотримання платником податків вимог пункту 184.7 статті 184 Кодексу щодо

визначення податкових зобов'язань у зв'язку з анулюванням реєстрації платника ПДВ в останньому звітному (податковому) періоді застосовуються штрафні санкції, визначені статтею 123 Кодексу.

Питання 2: Яким чином платник може дізнатися про анулювання його реєстрації платником ПДВ на дату прийняття такого рішення, якщо чинним законодавством не передбачено обов'язку контролюючого органу надсилати відповідне рішення до електронного кабінету платника?

Відповідь на питання 2: Пунктом 184.10 статті 184 Кодексу визначено, що контролюючий орган, який прийняв самостійне рішення про анулювання реєстрації платника ПДВ, зобов'язаний письмово повідомити особу протягом трьох робочих днів після дня анулювання такої реєстрації.

Контролюючий орган, який прийняв самостійне рішення про анулювання реєстрації платника ПДВ, письмово повідомляє особу протягом трьох робочих днів після дня анулювання такої реєстрації та одночасно відображає таку інформацію в електронному кабінеті (пункт 5.6 розділу V Наказу № 1130).

Разом з цим, пунктом 7.1 розділу VII Наказу № 1130 передбачено, що відповідно до пункту 183.13 статті 183 Кодексу з метою постійного забезпечення органів державної влади, органів місцевого самоврядування, юридичних та фізичних осіб інформацією ДПС щоденно оприлюднює на єдиному державному реєстраційному веб-порталі юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців та громадських формувань та власному офіційному веб-сайті, зокрема інформацію про осіб, реєстрацію яких як платників ПДВ анульовано, із зазначенням індивідуальних податкових номерів, дати анулювання, причин та підстав для анулювання реєстрації.

У разі наявності стосовно особи у Реєстрі платників ПДВ (далі – Реєстр) інформації про те, що її реєстрація платником ПДВ підлягає анулюванню, разом із даними з Реєстру, до дати здійснення анулювання реєстрації оприлюднюються відмітка «Реєстрація особи підлягає анулюванню», підстава для анулювання реєстрації платника ПДВ та дата виникнення такої підстави.

Питання 3: Якщо платник дізнався про анулювання його реєстрації платником ПДВ лише наступного дня після дати прийняття рішення, яким чином він може виконати норму пункту 184.7 статті 184 Кодексу щодо реєстрації податкової накладної на умовний продаж?

Питання 4: Чи передбачені фінансові або штрафні санкції за не реєстрацію такої податкової накладної в Єдиному реєстрі податкових накладних (далі – ЄРПН) щодо платника, реєстрацію якого як платника ПДВ анульовано?

Відповідь на питання 3, 4: З моменту анулювання реєстрації особи як платника ПДВ, зокрема, у зв'язку з відсутністю господарської діяльності протягом 12 послідовних місяців, така особа виключається з реєстру платників ПДВ та втрачає права та обов'язки, покладені (надані) Кодексом на платника ПДВ (у тому числі щодо реєстрації податкових накладних / розрахунків коригування).

Таким чином, особа, реєстрацію платника ПДВ якої анульовано, не має права зареєструвати податкові накладні та/або розрахунки коригування до

податкових накладних в ЄРПН, незалежно від того, що з дати складання податкових накладних та/або розрахунків коригування ще не минув термін їх реєстрації.

Якщо реєстрацію платника ПДВ – продавця анульовано до сплину терміну реєстрації податкових накладних / розрахунків коригування в ЄРПН, визначеного пунктом 201.10 статті 201 Кодексу, то штрафна санкція до такого платника не застосовується.

Ситуація : Підприємство є фінансовою установою та платником податку на прибуток із застосуванням податкових різниць, у тому числі передбачених п. 139.3 ст. 139 Кодексу. Підприємством здійснюється списання частини суми заборгованості за фінансовим кредитом фізичної особи (до складу такої заборгованості входять сума основного боргу та нараховані відсотки), за яким прострочення погашення становить 421 день. Дебіторська заборгованість виникла за операціями з особами, які не є пов'язаними з ТОВ особами і не перебувають та/або не перебували у трудових відносинах з ТОВ. Строк позовної давності не минув.

Питання: Чи виникають податкові різниці, передбачені пунктом 139.3 Кодексу, у разі списання частини суми боргу (суми основного зобов'язання та нарахованих відсотків) за фінансовим кредитом, прострочення погашення частини якого становить 421 день?

Відповідь: Ознаки безнадійної заборгованості для цілей застосування положень Кодексу визначено підпунктом 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 Кодексу.

Відповідно до підпункту 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 Кодексу, зокрема, до безнадійної заборгованості банків та небанківських фінансових установ може бути віднесена сума боргу за фінансовим кредитом, у тому числі сума основної заборгованості та/або сума нарахованих доходів, за яким прострочення погашення суми боргу (його частини) становить понад 360 днів, крім боргу за фінансовими кредитами осіб:

пов'язаних з таким кредитором;

які перебувають з таким кредитором у трудових відносинах;

які перебували з таким кредитором у трудових відносинах, та період між датою звільнення таких осіб та датою прощення їхньої заборгованості не перевищує три роки.

Таким чином, до безнадійної заборгованості небанківських фінансових установ може бути віднесена сума боргу за фінансовим кредитом, у тому числі сума нарахованих доходів, за яким прострочення погашення суми боргу (його частини) становить понад 360 днів, крім боргу за фінансовими кредитами осіб: пов'язаних з таким кредитором; які перебувають з таким кредитором або перебували з таким кредитором у трудових відносинах, та період між датою звільнення таких осіб та датою прощення їхньої заборгованості не перевищує три роки.

Відповідно до підпункту 134.1.1 пункту 134.1 статті 134 Кодексу об'єктом оподаткування податком на прибуток є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення

або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені відповідними положеннями Кодексу.

Різниці, що виникають при формуванні резервів банків та небанківських фінансових установ встановлені пунктом 139.3 статті 139 Кодексу.

Банки та небанківські фінансові установи, крім страхових компаній, недержавних пенсійних фондів, корпоративних інвестиційних фондів та адміністраторів недержавних пенсійних фондів, визнають для оподаткування резерв за активами згідно з вимогами міжнародних стандартів фінансової звітності з урахуванням вимог підпунктів 139.3.2 - 139.3.4 цього пункту (підпункт 139.3.1 пункту 139.3 статті 139 Кодексу).

Використання резерву у зв'язку із припиненням визнання активу згідно з вимогами міжнародних стандартів фінансової звітності не змінює фінансовий результат до оподаткування, крім випадків, визначених підпунктами 139.3.3 та 139.3.4 цього пункту (підпункт 139.3.2 пункту 139.3 статті 139 Кодексу).

Відповідно до підпункту 139.3.3 пункту 139.3 статті 139 Кодексу фінансовий результат до оподаткування збільшується:

1) на суму використання резерву для списання (відшкодування) активу, який не відповідає ознакам, визначеним підпунктом 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 Кодексу;

2) на суму використання резерву у зв'язку із припиненням визнання активу при прощенні заборгованості фізичних осіб, які є пов'язаними з таким кредитором або перебувають з таким кредитором у трудових відносинах, або перебували з таким кредитором у трудових відносинах і період між датою припинення трудових відносин таких осіб та датою прощення їхньої заборгованості не перевищує три роки.

Сума використання резерву у зв'язку із припиненням визнання активу при прощенні кредитором заборгованості інших осіб, не визначених підпунктом 2 цього підпункту, не змінює фінансовий результат до оподаткування.

Згідно з підпунктом 139.3.4 пункту 139.3 статті 139 Кодексу фінансовий результат до оподаткування зменшується:

2) на суму списання у попередніх звітних періодах активу, який у звітному періоді набув ознак, визначених підпунктом 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 Кодексу;

4) на суму доходів (зменшення витрат) від погашення раніше списаної за рахунок резерву заборгованості, яка не відповідає ознакам, визначеним підпунктом 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 Кодексу.

Фінансовий результат до оподаткування зменшується на суму списання у попередніх звітних періодах активу (заборгованості), який у звітному періоді набув ознак безнадійної заборгованості, визначених підпунктом 14.1.11 пункту 14.1 статті 14 Кодексу.

Таким чином, у разі списання небанківською фінансовою установою заборгованості (прострочення погашення суми боргу (його частини) становить

понад 360 днів) по кредитах фізичних осіб, які не пов'язані з таким кредитором та не перебувають (не перебували) з ним у трудових відносинах, фінансовий результат до оподаткування небанківської фінансової установи не збільшується на суму використання резерву для списання такої заборгованості.

Ситуація: Фінансова установа відповідно до облікової політики щорічно здійснює списання частини заборгованості за фінансовим кредитом фізичної особи (до складу якої входять сума основного боргу та нараховані відсотки) до закінчення строку позовної давності у розмірі, що не перевищує 25 % однієї мінімальної заробітної плати (у розрахунку на рік), установлені на 1 січня звітного податкового року.

Питання: Чи включається така списана частина боргу за фінансовим кредитом фізичної особи до оподатковуваного доходу?

Відповідь: Перелік доходів, які включаються до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку – фізичної особи встановлено статтею 164 Кодексу.

Відповідно до підпункту «д» підпункту 164.2.17 пункту 164.2 статті 164 Кодексу до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку – фізичної особи включається дохід, отриманий платником податку як додаткове благо (крім випадків, передбачених статтею 165 Кодексу) у вигляді основної суми боргу (кредиту) платника податку (крім суми прощеного (анульованого) основного боргу платника податку за іпотечним кредитом в іноземній валюті, забезпеченим іпотекою житлової нерухомості), прощеного (анульованого) кредитором за його самостійним рішенням, не пов'язаним із процедурою банкрутства, до закінчення строку позовної давності, у разі якщо його сума перевищує 25 відсотків однієї мінімальної заробітної плати (у розрахунку на рік), встановленої на 01 січня звітного податкового року.

Кредитор зобов'язаний повідомити платника податку – боржника шляхом направлення рекомендованого листа з повідомленням про вручення або шляхом укладення відповідного договору, або надання повідомлення боржнику під підпис особисто про прощення (анулювання) боргу та включити суму прощеного (анульованого) боргу до податкового розрахунку суми доходу, нарахованого (сплаченого) на користь платників податку, за підсумками звітного періоду, у якому такий борг було прощено.

Боржник самостійно сплачує податок із таких доходів та відображає їх у річній податковій декларації про майновий стан і доходи. У разі неповідомлення кредитором боржника про прощення (анулювання) боргу у порядку, визначеному цим підпунктом, такий кредитор зобов'язаний виконати всі обов'язки податкового агента щодо доходів, визначених цим підпунктом.

Водночас згідно з підпунктом 165.1.55 пункту 165.1 статті 165 Кодексу не включаються до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу платника податку:

основна сума боргу (кредиту) платника податку, прощеного (анульованого) кредитором за його самостійним рішенням, не пов'язаним із процедурою банкрутства, до закінчення строку позовної давності у сумі, що не перевищує

25 відсотків однієї мінімальної заробітної плати (у розрахунку на рік), встановленої на 01 січня звітного податкового року;

сума процентів, комісії та/або штрафних санкцій (пені), прощених (анульованих) кредитором за його самостійним рішенням, не пов'язаним із процедурою його банкрутства, до закінчення строку позовної давності;

основна сума боргу (кредиту) платника податку за іпотечним кредитом в іноземній валюті, забезпеченим іпотекою житлової нерухомості, прощеного (анульованого) кредитором за його самостійним рішенням, не пов'язаним з процедурою банкрутства, до закінчення строку позовної давності;

сума боргу платника податку за договором про споживчий кредит або іншим договором (у тому числі сума процентів, комісій та інших платежів), анульована згідно з пунктами 12, 16 розділу IV «Прикінцеві та перехідні положення» Закону України від 15 листопада 2016 року № 1734-VIII «Про споживче кредитування», а також сума процентів, комісій та інших платежів за таким договором, що не підлягають сплаті платником податків згідно з пунктом 11 розділу IV «Прикінцеві та перехідні положення» вказаного Закону.

Отже, відповідно до норм Кодексу до загального місячного (річного) оподатковуваного доходу включається основна сума боргу (кредиту) платника податку (крім суми прощеного (анульованого) основного боргу платника податку за іпотечним кредитом в іноземній валюті, забезпеченим іпотекою житлової нерухомості), прощеного (анульованого) кредитором за його самостійним рішенням, не пов'язаним із процедурою банкрутства, до закінчення строку позовної давності, у разі якщо його сума перевищує 25 відсотків однієї мінімальної заробітної плати (у розрахунку на рік), встановленої на 01 січня звітного податкового року, крім випадків, передбачених статтею 165 Кодексу.

Ситуація: Протягом звітного місяця продавець здійснив постачання товару покупцю на умовах відстрочення платежу (постоплати) на загальну суму 720 000 грн, у тому числі 120 000 грн податку на додану вартість. На цю суму були складені та зареєстровані у Єдиному реєстрі податкових накладних відповідні податкові накладні.

Наприкінці звітного місяця сторони погодили збільшення ціни на 120 000 грн. З цією метою сторонами було оформлено акт перегляду ціни та укладено додаткову угоду. Станом на кінець звітного місяця оплата за поставлений товар від покупця не надходила.

Питання 1: На яку дату продавець повинен скласти розрахунок коригування до податкових накладних, зареєстрованих на операції з постачання товарів, у зв'язку зі зміною (збільшенням) ціни реалізації за результатами перегляду ціни?

Відповідь на питання 1: Відповідно до пункту 187.1 статті 187 Кодексу датою виникнення податкових зобов'язань з постачання товарів/послуг вважається дата, яка припадає на податковий період, протягом якого відбувається будь-яка з подій, що сталася раніше (перша подія):

дата зарахування коштів від покупця/замовника на рахунок платника податку в банку / небанківському надавачу платіжних послуг як оплата товарів/послуг, що підлягають постачанню, а в разі постачання товарів/послуг, оплата яких здійснюється електронними грошима, – дата зарахування електронних грошей платнику податку як оплата товарів/послуг, що підлягають постачанню, на електронний гаманець, а в разі постачання товарів/послуг за готівку – дата оприбуткування коштів у касі платника податку, а в разі відсутності такої – дата інкасації готівки у банківській установі, що обслуговує платника податку;

дата відвантаження товарів, а в разі експорту товарів – дата оформлення митної декларації, що засвідчує факт перетинання митного кордону України, оформлена відповідно до вимог митного законодавства, а для послуг – дата оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку. Для документів, складених в електронній формі, датою оформлення документа, що засвідчує факт постачання послуг платником податку, вважається дата, зазначена у самому документі як дата його складення відповідно до Закону України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні», незалежно від дати накладення електронного підпису.

Згідно з пунктами 201.1, 201.7 і 201.10 статті 201 Кодексу при здійсненні операцій з постачання товарів/послуг на дату виникнення податкових зобов'язань платник податку зобов'язаний скласти податкову накладну в електронній формі з використанням кваліфікованого електронного підпису або удосконаленого електронного підпису, що базується на кваліфікованому сертифікаті електронного підпису, уповноваженої платником особи відповідно до вимог Закону України «Про електронну ідентифікацію та електронні довірчі послуги», зареєструвати її в ЄРПН у встановлений Кодексом термін та надати покупцю за його вимогою. Обов'язковими реквізитами, які повинні бути зазначені у податковій накладній, зокрема, є опис (номенклатура) товарів/послуг, їх кількість, обсяг, ціна.

Пунктом 192.1 статті 192 Кодексу передбачено, що у разі, якщо після постачання товарів/послуг здійснюється будь-яка зміна суми компенсації їх вартості, включаючи наступний за постачанням перегляд цін, перерахунок у випадках повернення товарів/послуг особі, яка їх надала, або при поверненні постачальником суми попередньої оплати товарів/послуг, суми податкових зобов'язань та податкового кредиту постачальника та отримувача підлягають відповідному коригуванню на підставі розрахунку коригування до податкової накладної, складеному в порядку, встановленому для податкових накладних, та зареєстрованому в ЄРПН.

Згідно з пунктом 21 Порядку заповнення податкової накладної, затвердженого наказом Міністерства фінансів України від 31.12.2015 № 1307, зареєстрованим в Міністерстві юстиції України 26.01.2016 за № 137/28267, порядок складання розрахунку коригування та його реєстрації в ЄРПН аналогічний порядку, передбаченому для податкових накладних, крім випадків, передбачених цим Порядком.

Таким чином, в описаній ситуації, у разі наступного за постачанням збільшення ціни товарів, які не були оплачені, розрахунок коригування складається на дату оплати.

Питання 2: Чи сплачується податок на прибуток за особливими умовами (ПНВК) за тими самими реквізитами, що й податок на прибуток підприємств, який сплачується на загальній системі оподаткування?

Питання 3: Чи призводять операції зі списання дебіторської та кредиторської заборгованості до виникнення податкових наслідків у вигляді сплати ПнВК?

Уточнення: Якщо так, то в яких рядках додатка «Дія» слід відобразити такі операції?

Відповідь на питання 2, 3: Відповідно до підпункту 14.1.282¹ пункту 14.1 статті 14 Кодексу резидент Дія Сіті – платник податку, що сплачує податок на прибуток підприємств на особливих умовах (далі – резидент Дія Сіті – платник податку на особливих умовах), – резидент Дія Сіті, який у порядку, передбаченому пунктом 141.10 статті 141 Кодексу, обрав або перейшов на відповідний режим оподаткування. Резиденти Дія Сіті, які не обрали (не перейшли) на відповідний режим оподаткування, сплачують податок на прибуток підприємств на загальних підставах та вважаються резидентами Дія Сіті, що не є платниками податку на особливих умовах.

Під час провадження діяльності резидентами Дія Сіті – платниками податку на особливих умовах відповідно до Закону України від 15 липня 2021 року № 1667-IX «Про стимулювання розвитку цифрової економіки в Україні» (далі – Закон № 1667). ставка податку встановлюється у розмірі 9 відсотків бази оподаткування, визначеної відповідно до положень пункту 135.2 статті 135, пункту 137.10 статті 137 та пунктом 141.9¹ (крім підпунктів 141.9¹.3 і 141.9¹.4) статті 141 Кодексу (пункт 136.8 статті 136 Кодексу).

Резиденти Дія Сіті – платники податку на особливих умовах самостійно визначають суму податку, що підлягає сплаті до бюджету. Податок, що підлягає сплаті до бюджету резидентами Дія Сіті – платниками податку на особливих умовах, визначається з урахуванням положень, передбачених пунктом 135.2 статті 135 Кодексу, пунктом 137.10 статті 137 Кодексу та пунктом 141.9¹ статті 141 Кодексу. Резиденти Дія Сіті – платники податку на особливих умовах не визначають окремо об'єкт оподаткування, передбачений підпунктом 134.1.1 пункту 134.1 статті 134 Кодексу (підпункт 137.10.1 пункту 137.10 статті 137 Кодексу).

Згідно з пунктом 135.2 статті 135 Кодексу базою оподаткування операцій резидента Дія Сіті – платника податку на особливих умовах є грошове вираження об'єкта оподаткування, розрахованого за правилами, визначеними пунктом 135.2 статті 135 Кодексу та підпунктом 141.9¹.3 пункту 141.9¹ статті 141 Кодексу. У разі здійснення операцій, які є об'єктом оподаткування, у формі, відмінній від грошової, базою оподаткування є вартість такої операції, визначена на рівні не нижче звичайної ціни.

Особливості обчислення та сплати податку на прибуток підприємств резидентами Дія Сіті - платниками податку на особливих умовах встановлені пунктом 137.10 статті 137 Кодексу.

Підпунктом 134.1.8 пункту 134.1 статті 134 Кодексу встановлено, що об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств є операції резидентів Дія Сіті - платників податку на особливих умовах, що підлягають оподаткуванню згідно з пунктом 135.2 статті 135, пунктом 137.10 статті 137 та пунктом 141.9¹ статті 141 Кодексу.

Відповідно до підпункту 135.2.1.10 підпункту 135.2.1 пункту 135.2 статті 135 Кодексу база оподаткування визначається як сума, зокрема, вартості майна (робіт, послуг), наданих особі, що не є резидентом Дія Сіті - платником податку на особливих умовах, за договором, який передбачає виплату компенсації вартості такого майна (робіт, послуг), крім продажу (надання) майна (робіт, послуг) після отримання оплати або за умови, що зарахування коштів від такого продажу (надання) на рахунки резидента Дія Сіті - платника податку на особливих умовах, відкриті в українських банках, здійснюється протягом 365 календарних днів, наступних за днем:

а) митного оформлення продукції, якщо предметом операції є експорт (вивезення з України) майна;

б) передачі ризиків, пов'язаних з правом власності на майно, якщо предметом операції є реалізація майна на території України або майна, що перебуває за кордоном, без його ввезення та вивезення;

в) оформлення в письмовій формі (у паперовому або електронному вигляді) акта, рахунка (інвойсу) або іншого документа, що засвідчує їх надання, якщо предметом операції є надання робіт, послуг, прав інтелектуальної власності та/або інших майнових або немайнових прав;

г) отримання від особи, яка за дорученням резидента Дія Сіті - платника податку на особливих умовах здійснює реалізацію його майна (робіт, послуг) шляхом надання доступу через електронний інтерфейс, надання технічних, організаційних, інформаційних та інших можливостей з використанням інформаційних технологій і систем для встановлення контактів та укладення угод між продавцями і покупцями, звіту про обсяги та вартість реалізованих за дорученням резидента Дія Сіті - платника податку на особливих умовах майна (робіт, послуг), крім випадків, якщо у рахунках (квитанціях), наданих такою особою покупцям (замовникам), визначено перелік майна (робіт, послуг) та їх фактичного постачальника. Для цілей цього підпункту база оподаткування визначається виходячи з вартості реалізації майна (робіт, послуг), але не нижче їх звичайної ціни. У разі якщо вартість майна (робіт, послуг) визначена в іноземній валюті, вона перераховується у гривні за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим Національним банком України на дату передачі майна (надання робіт, послуг). Положення цього підпункту не поширюються на операції резидента Дія Сіті - платника податку на особливих умовах з платниками податку на прибуток підприємств та неприбутковими організаціями, визначеними пунктом 133.4 статті 133 цього Кодексу.

Отже, у разі якщо сплата коштів за надані резидентом Дія Сіті – платником податку на особливих умовах послуги здійснюється після спливу терміну в 365 днів, то такий платник податку повинен збільшити базу оподаткування по таким операціям.

При цьому, при прощенні дебіторської заборгованості по вказаним операціям база оподаткування резидента Дія Сіті – платника податку на особливих умовах не збільшується, у разі якщо за такими операціями було збільшено базу оподаткування відповідно до підпункту 135.2.1.10 підпункту 135.2.1 пункту 135.2 статті 135 Кодексу.

Розрахунок податку на операції резидента Дія Сіті – платника податку на особливих умовах здійснюється у Додатку ДІА до Податкової декларації з податку на прибуток підприємств, затвердженої наказом Міністерства фінансів України від 20.10.2015 № 897 (далі – Додаток ДІА).

Додаток ДІА заповнюється до рядка 06.3 ДІА Декларації, що містить розрахунок податку на операції резидента Дія Сіті – платника податку на особливих умовах, який складається платниками податку, які здійснюють, зокрема, операції, що підлягають оподаткуванню згідно з пунктом 135.2 статті 135, пунктом 137.10 статті 137 та пунктом 141.9¹ статті 141 Кодексу.

Зокрема, у рядку 24 Додатка ДІА відображається загальна вартість майна (робіт, послуг), які надані резидентами Дія Сіті – платниками податку на особливих умовах іншим особам.

Показник рядка 24 Додатка ДІА є сумарним значенням показників за рядками 24.1 – 24.4 Додатку ДІА, в яких відображається вартість наданого майна (робіт, послуг) у розрізі окремих категорій осіб.

При цьому, у рядку 24.2 Додатка ДІА відображається вартість майна (робіт, послуг), наданого(их) у тому числі особі, що не є резидентом Дія Сіті - платником податку на особливих умовах, за договором, який передбачає виплату компенсації вартості такого майна (робіт, послуг), за умови, що зарахування коштів від такого продажу (надання) на рахунки резидента Дія Сіті - платника податку на особливих умовах, відкриті в українських банках, здійснюється після 365 календарних днів, наступних за днем, визначеним у підпункту 135.2.1.10 підпункту 135.2.1 пункту 135.2 статті 135 Кодексу.

Що стосується питань відображення прощення кредиторської заборгованості, то для резидентів Дія Сіті платників на особливих умовах кредиторська заборгованість не включається до бази оподаткування і, як слідство, при прощенні такої заборгованості положеннями Кодексу не передбачено збільшення бази оподаткування резидента Дія Сіті – платника податку на прибуток на особливих умовах на суми такої заборгованості.

Звертаємо увагу, що податок на прибуток підприємств на особливих умовах, що сплачується резидентами Дія Сіті сплачується за окремими реквізитами відповідно до найменування коду класифікації доходу бюджету.

Реквізити рахунків для сплати податків, зборів та платежів до державного та місцевих бюджетів розміщені в розділі Розрахунки для сплати платежів вебпорталу ДПС та Електронному кабінеті платника.

Ситуація : За результатами 2024 року резидент Дія Сіті подав звіт про відповідність до 1 червня 2025 року. Однак аудиторським висновком не підтверджено відповідність вимогам за 2024 рік у зв'язку з порушенням критерію щодо частки кваліфікованого доходу (менше 90 %). Про це стало відомо у травні 2025 року. У зв'язку з цим підприємство фактично протягом усього 2024 року та перших п'яти місяців 2025 року сплачувало податки як резидент Дія Сіті (застосовувались знижені ставки ПДФО та мінімальне ЄСВ, а також податок на виведений капітал за 2024 рік, який до сплати був відсутній).

Питання 1: Чи підлягає зазначений період перерахунку з донарахуванням податку на прибуток?

Питання 2: Підприємство має обсяг доходу понад 40 млн грн, отже, у разі перебування на загальній системі оподаткування воно звітувало б з податку на прибуток поквартально. Чи застосовуватимуться штрафні санкції за неподання декларацій з податку на прибуток?

Уточнення: Яка дата вважатиметься датою втрати всіх преференцій та пільг, передбачених для резидентів особливого правового режиму «Дія Сіті»?

Питання 3: Чи підлягатимуть донарахуванню податок на доходи фізичних осіб та єдиний соціальний внесок?

Уточнення: Якщо так, то починаючи з якого періоду?

Питання 4: Яким чином розцінюватимуться виплати гіг-спеціалістам за відповідний період?

Уточнення: Яка дата вважатиметься датою втрати всіх преференцій та пільг, передбачених для резидентів особливого правового режиму «Дія Сіті»?

Відповідь: Організаційні, правові та фінансові засади функціонування правового режиму Дія Сіті визначаються Законом № 1667.

Особливості оподаткування доходів спеціалістів резидента Дія Сіті визначено пунктом 170.14¹ статті 170 Кодексу.

За ставкою, визначеною пунктом 167.2 статті 167 Кодексу, оподатковуються доходи платника податку - спеціаліста резидента Дія Сіті, що нараховуються (виплачуються) на його користь резидентом Дія Сіті (крім резидента Дія Сіті, який одночасно має статус резидента Дефенс Сіті) починаючи з календарного місяця, наступного за календарним місяцем, в якому набуто статус резидента Дія Сіті, у вигляді:

а) заробітної плати;

б) винагороди за гіг-контрактом, укладеним у порядку, передбаченому Законом №1667, у тому числі винагороди за створення та перехід прав на твори, створені за замовленням;

в) авторської винагороди за створення службового твору та перехід прав на службові твори.

Доходи спеціалістів резидента Дія Сіті, передбачені підпунктами «а» – «в» підпункту 170.14^{1.2} пункту 170.14¹ статті 170 Кодексу, що були нараховані (виплачені) у календарному місяці, в якому набуто статус резидента Дія Сіті, оподатковуються за ставкою, визначеною пунктом 167.1 статті 167 Кодексу (підпункт 170.14^{1.2} пункту 170.14¹ статті 170 Кодексу).

Водночас згідно з підпунктом 170.14^{1.4} пункту 170.14¹ статті 170 Кодексу у разі якщо запис про втрату податковим агентом статусу резидента Дія Сіті здійснено за результатами судового оскарження рішення про втрату статусу резидента Дія Сіті, що не було скасовано, такий податковий агент зобов'язаний у строк, визначений для місячного податкового (звітного) періоду, самостійно нарахувати та сплатити (перерахувати) за власний рахунок до бюджету податок за ставкою, встановленою пунктом 167.1 статті 167 Кодексу, щодо доходів спеціалістів резидента Дія Сіті, передбачених підпунктами «а» – «в» підпункту 170.14^{1.2} пункту 170.14¹ статті 170 Кодексу, що були виплачені протягом періоду з дня прийняття уповноваженим органом рішення про втрату статусу резидента Дія Сіті до дня внесення запису про втрату податковим агентом статусу резидента Дія Сіті. При цьому сума такого сплаченого податку податковим агентом не включається до складу загального місячного (річного) оподатковуваного доходу спеціалістів резидента Дія Сіті.

Враховуючи вищезазначене, у разі, якщо податковий агент має статус резидента Дія Сіті та відповідає вимогам, визначеним пунктами 2 і 3 частини першої статті 5 Закону № 1667, то доходи, передбачені підпунктами «а» – «в» підпункту 170.14^{1.2} пункту 170.14¹ статті 170 Кодексу, що нараховуються (виплачуються) на користь платника податку - спеціаліста резидента Дія Сіті таким податковим агентом оподатковуються за ставкою, визначеною пунктом 167.2 статті 167 Кодексу.

Разом з тим, з моменту втрати статусу резидента Дія Сіті оподаткування нарахованих (виплачених) доходів здійснюється на загальних підставах.

Щодо нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування (далі – єдиний внесок) резидентом Дія Сіті

Відповідно до частини першої статті 5 Закону № 1667 резидентом Дія Сіті може бути юридична особа, зареєстрована на території України в установленому законодавством України порядку, незалежно від її місцезнаходження та місця провадження господарської діяльності, яка відповідає всім таким вимогам:

1) здійснює один або кілька видів діяльності, визначених частиною четвертою цієї статті, що вказано у її статуті та/або відомостях про неї, що містяться у Єдиному державному реєстрі юридичних осіб, фізичних осіб – підприємців та громадських організацій;

2) розмір середньої місячної винагороди залученим працівникам та гіг-спеціалістам, починаючи з календарного місяця, наступного за календарним місяцем, в якому набуто статус резидента Дія Сіті, кожного календарного місяця становить не менше, ніж еквівалент 1200 євро за офіційним курсом гривні щодо євро, встановленим Національним банком України станом на перше число відповідного календарного місяця;

3) середньооблікова кількість працівників та гіг-спеціалістів юридичної особи (у разі залучення) за підсумками кожного календарного місяця, починаючи з наступного за календарним місяцем, в якому юридичною особою набуто статус резидента Дія Сіті, становить не менше дев'яти осіб;

4) сума кваліфікованого доходу юридичної особи, отриманого за перших три календарних місяці, наступні за календарним місяцем, в якому юридичною особою набуто статус резидента Дія Сіті, становить не менш як 90 відсотків суми її загального доходу за такий період, а сума кваліфікованого доходу, отриманого за кожен календарний рік перебування у статусі резидента Дія Сіті, становить не менш як 90 відсотків суми загального доходу юридичної особи за той самий період (за наявності загального доходу);

5) щодо юридичної особи відсутні обставини, передбачені частиною другою цієї статті.

Резидентом Дія Сіті не може бути юридична особа, яка протягом більш як 30 днів має податковий борг, загальна сума якого становить понад 10 мінімальних заробітних плат (виходячи з розміру мінімальної заробітної плати, встановленої на 1 січня поточного року) (пункт 10 частини другої статті 5 Закону № 1667).

Згідно з частиною 14¹ статті 8 Закону України від 08 липня 2010 року № 2464-VI «Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування» (далі – Закон № 2464) єдиний внесок для платника – резидента Дія Сіті, який у календарному місяці відповідав вимогам, визначеним пунктами 2, 3 частини першої, пунктом 10 частини другої статті 5 Закону № 1667, встановлюється:

а) на суму нарахованої кожній застрахованій особі заробітної плати за видами виплат, які включають основну та додаткову заробітну плату, інші заохочувальні та компенсаційні виплати, у тому числі в натуральній формі, що визначаються відповідно до Закону України «Про оплату праці», – у розмірі мінімального страхового внеску;

б) на суму винагороди фізичним особам за виконання робіт (надання послуг) за гіг-контрактами, укладеними у порядку, передбаченому Законом № 1667, – у розмірі мінімального страхового внеску.

До 31 грудня календарного року, наступного за календарним роком, у якому платник єдиного внеску набув статусу резидента Дія Сіті відповідно до частини третьої статті 5 Закону № 1667, єдиний внесок для платника – резидента Дія Сіті, який у календарному місяці не відповідав вимозі, визначеній пунктом 3 частини першої статті 5 Закону № 1667, встановлюється у розмірах, визначених абзацами другим і третім частини 14¹ статті 8 Закону № 2464.

Якщо після настання терміну, визначеного абзацом четвертим цієї частини, такий платник – резидент Дія Сіті продовжує не відповідати вимозі, визначеній пунктом 3 частини першої статті 5 Закону № 1667, такий платник – резидент Дія Сіті зобов'язаний у місячний строк самостійно донарахувати та сплатити єдиний внесок у розмірах, встановлених частиною п'ятою, тринадцятою статті 8 Закону № 2464, щодо доходів, передбачених абзацами другим і третім частини 14¹ статті 8 Закону № 2464, виплачених протягом кожного звітного періоду, коли платник не відповідав вимозі, визначеній пунктом 3 частини першої статті 5 Закону № 1667, в межах останніх трьох місяців календарного року, наступного за календарним роком, в якому платник набув статусу

резидента Дія Сіті, за вирахуванням єдиного внеску, що був сплачений у розмірі мінімального страхового внеску за такі звітні періоди.

Положення пункту 3 частини одинадцятої статті 25 Закону № 2464 на донарахування, здійснені на підставі абзацу п'ятого частини 14¹ статті 8 Закону № 2464, не застосовуються.

Отже, відповідно до Закону № 2464 визначено:

коло платників, яким встановлюється спеціальний розмір єдиного внеску (у розмірі мінімального страхового внеску) – резиденти Дія Сіті;

умови, які надають право на використання спеціального розміру єдиного внеску – дотримання вимог, визначених пунктами 2, 3 частини першої, пунктом 10 частини другої статті 5 Закону № 1667;

особливості встановлення розміру єдиного внеску, у разі недотримання однієї із умов – можливість встановлення спеціального розміру єдиного внеску до 31 грудня календарного року, наступного за календарним роком, у якому платник єдиного внеску набув статус резидента Дія Сіті, якщо з числа наведених умов не відповідає лише вимозі, визначеній пунктом 3 частини першої статті 5 Закону № 1667.

При цьому вимога, визначена у пункті 4 частини першої статті 5 Закону № 1667 (щодо частки кваліфікованого доходу не менше 90%), не належить до числа тих, які впливають на розмір єдиного внеску згідно з частиною 14¹ статті 8 Закону № 2464.

Проте, відповідно до частини третьої статті 5 Закону № 1667, юридична особа яка відповідає не всім вимогам, передбаченим частиною першою статті 5 Закону № 1667, має право перебувати у статусі резидента Дія Сіті, але не довше ніж до 31 грудня календарного року, наступного за календарним роком, в якому вона набула статусу резидента Дія Сіті, за умови, зокрема, дотримання вимог, передбачених пунктами 1, 4 і 5 частини першої статті 5 Закону № 1667.

Отже, виконання або не виконання вимоги, визначеної у пункті 4 частини першої статті 5 Закону № 1667 (щодо частки кваліфікованого доходу не менше 90%), впливає на наявність відповідного статусу – резидента Дія Сіті.

Оскільки у контексті поставленого питання визначальним є наявність статусу резидента Дія Сіті, та як наслідок можливість/неможливість використання платником єдиного внеску спеціального розміру єдиного внеску, то необхідність здійснення донарахування єдиного внеску за попередні періоди у такому випадку залежить від дати втрати статусу резидента Дія Сіті.

Якщо юридична особа вважається такою, що втратила статус резидента Дія Сіті поточною датою прийняття відповідного рішення уповноваженим органом, то донарахування єдиного внеску за період перебування в статусі резидента Дія Сіті (за умови виконання вимог, визначених пунктами 2, 3 частини першої, пунктом 10 частини другої статті 5 Закону № 1667) не здійснюється.

Якщо юридична особа вважається такою, що втратила статус резидента Дія Сіті з моменту виникнення відповідних обставин, то донарахування єдиного внеску за цей період здійснюється на загальних підставах, визначених Законом № 2464.

Відповідно до статті 9 Закону № 1667 рішення про втрату статусу резидента Дія Сіті приймає уповноважений орган.

Згідно з пунктом 14 частини першої статті 1 Закону № 1667 уповноважений орган – центральний орган виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізацію державної політики у сфері цифрової економіки, тобто Міністерство цифрової трансформації України.

Враховуючи викладене, питання визначення дати втрати статусу резидента Дія Сіті (поточна або з моменту виникнення відповідних обставин) потребує роз'яснення Міністерства цифрової трансформації України.

Питання 6: У разі втрати резидентства «Дія Сіті», чи повинно підприємство, що перебувало на особливому режимі оподаткування податком на прибуток, подавати заяву про повернення на загальну систему?

Відповідь на питання 1, 2 та 6: Пунктом 9 частини першої статті 1 Закону № 1667 встановлено, що правовий режим Дія Сіті – це сукупність правових норм, якими визначаються права та обов'язки особи, що виникають, змінюються та припиняються у зв'язку із зверненням про набуття, набуттям та втратою статусу резидента Дія Сіті, а також особливості регулювання відносин за участю резидента Дія Сіті і щодо участі у його статутному капіталі.

Відповідно до підпункту 4 частини першої статті 5 Закону № 1667 однією з вимог відповідності юридичної особи статусу резидента Дія Сіті є вимога щодо суми кваліфікованого доходу юридичної особи, отриманого за перші три календарних місяці, наступні за календарним місяцем, в якому юридичною особою набуто статус резидента Дія Сіті, яка повинна становити не менш як 90 відсотків суми її загального доходу за такий період, а сума кваліфікованого доходу, отриманого за кожен календарний рік перебування у статусі резидента Дія Сіті, повинна становити не менш як 90 відсотків суми загального доходу юридичної особи за той самий період (за наявності загального доходу).

Статтею 9 Закону № 1667 визначено підстави втрати юридичною особою статусу резидента Дія Сіті.

Відповідно до пункту 2 частини першої статті 9 Закону № 1667 уповноважений орган приймає рішення про втрату статусу резидента Дія Сіті, зокрема, у разі невідповідності резидента Дія Сіті вимогам, визначеним статті 5 Закону № 1667, про що уповноважений орган повідомлено шляхом подання резидентом Дія Сіті звіту про відповідність та/або незалежного висновку.

Уповноважений орган приймає рішення про втрату статусу резидента Дія Сіті протягом п'яти робочих днів з дня отримання заяви про припинення статусу резидента Дія Сіті (пункту 1 частини другої статті 9 Закону № 1667).

Відповідно до підпункту 137.10.8 пункту 137.10 статті 137 Кодексу платник податку, який був резидентом Дія Сіті – платником податку на особливих умовах, зобов'язаний перейти до сплати податку на прибуток підприємств на загальних підставах починаючи з:

а) першого числа року, наступного за податковим (звітним) роком, в якому резидент Дія Сіті не відповідав вимогам пункту 4 частини першої статті 5 Закону № 1667, незалежно від дати внесення до реєстру Дія Сіті запису про втрату платником податку статусу резидента Дія Сіті;

б) першого числа місяця, наступного за податковим (звітним) кварталом, у якому до реєстру Дія Сіті внесено запис про втрату платником податку статусу резидента Дія Сіті з інших підстав, передбачених Законом № 1667. При цьому такий платник податку подає річну декларацію з податку на прибуток резидента Дія Сіті – платника податку на особливих умовах за податковий (звітний) період, що закінчується останнім днем кварталу, в якому до реєстру Дія Сіті внесено запис про втрату ним статусу резидента Дія Сіті.

Отже, у разі якщо резидент Дія Сіті був виключений уповноваженим органом із реєстру Дія Сіті через невідповідність вимогам пункту 4 частини першої статті 5 Закону № 1667, то такий платник податку зобов'язаний перейти до сплати податку на прибуток підприємств на загальних підставах починаючи з першого числа року, наступного за податковим (звітним) роком, в якому було внесено запис до реєстру Дія Сіті про втрату таким платником статусу резидента Дія Сіті.

При цьому, нормами чинного законодавства не визначено необхідності подання заяви про відмову від оподаткування резидента Дія Сіті – платника податку на прибуток підприємств на особливих умовах, у разі втрати таким платником статусу резидента Дія Сіті.

У разі, якщо у платника податку за попередній річний звітний період дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків) не перевищував 40 мільйонів гривень, такий платник податку після переходу на загальну систему оподаткування застосовує річний податковий (звітний) період, та, відповідно, такий платник податку подає річну податкову декларацію з податку на прибуток, яка складається наростаючим підсумком з початку року протягом 60 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) року, у якій окремо відображаються показники як за період перебування на особливому статусі, так і на загальній системі оподаткування податком на прибуток.

Проте, у разі, якщо у платника податку за попередній річний звітний період дохід від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків) перевищує 40 мільйонів гривень, такий платник податку після переходу на загальну систему оподаткування застосовує квартальний податковий (звітний) період, та, відповідно, платник податку повинен подати податкову декларацію з податку на прибуток за відповідний звітний (податковий) період протягом 40 календарних днів, що настають за останнім календарним днем звітного (податкового) кварталу.

Таким чином, у разі виключення платника податку уповноваженим органом (Мінцифри) з реєстру Дія Сіті, такий платник податку повинен перейти до сплати податку на прибуток підприємств на загальних підставах відповідно до підпункту 137.10.8 пункту 137.10 статті 137 Кодексу без подання додаткових заяв про виключення з режиму Дія Сіті - платника податку на прибуток підприємств на особливих умовах.

Питання 7: Якщо підприємство належить до категорії платників високого рівня дотримання податкового законодавства, чи змінюється показник рівня

податкового навантаження при застосуванні особливого режиму оподаткування податком на виведений капітал у Дія Сіті?

Уточнення: Чи існує ризик втрати цього статусу у разі невиконання вимог щодо рівня податкового навантаження при сплаті ПнВК?

Відповідь на питання 7: Відповідно до підпункту 69.41.2 підпункту 69.41 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу ДПС забезпечує формування та затвердження Переліку платників податків з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства (далі – Перелік платників) з урахуванням вимог, визначених підпунктом 69.41.1 цього підпункту, та критеріїв, визначених цим підпунктом, не пізніше останнього робочого дня березня, травня, серпня та листопада.

Підпунктом 69.41.1 підпункту 69.41 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу передбачено, що до Переліку платників належать юридичні особи та фізичні особи – підприємці, що одночасно відповідають всім переліченим у цьому пункті вимогам, зокрема, підпункту «в» (відповідність критеріям, визначеним підпунктом 69.41.2 цього підпункту, залежно від обраної системи оподаткування).

Порядок формування та оприлюднення Переліку платників податків з високим рівнем добровільного дотримання податкового законодавства затверджений наказом Міністерства фінансів України від 07.10.2024 року № 495 (зі змінами), який зареєстровано в Міністерстві юстиції України 14.10.2024 за № 1539/42884 (далі – Наказ № 495).

Відповідно до підпункту 4 пункту 3 розділу II Наказу № 495 показник середнього рівня сплати до зведеного бюджету (РСЗбу) обраховується загалом по Україні за резидентами Дія Сіті відповідно до Реєстру Дія Сіті та визначається за такою формулою:

$РСЗбу = СПр / Кр$, у гривнях, де:

СПр - сплачено всього податків до зведеного бюджету резидентами Дія Сіті за останні чотири квартали, у гривнях;

Кр = кількість резидентів Дія Сіті, юридичних осіб.

Показник рівня сплати платника, визначається як сума сплати податків до зведеного бюджету резидентом Дія Сіті за останні чотири квартали, у гривнях.

Згідно з підпунктом 69.41.2.2 підпункту 69.41.2 підпункту 69.41 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу до Переліку платників включаються резиденти Дія Сіті за умови, що показник рівня сплати податків до зведеного бюджету дорівнює/перевищує середній показник рівня сплати податків до зведеного бюджету резидентів Дія Сіті.

Враховуючи зазначене, платник податків може бути включеним до Переліку платників за умови відповідності всім вимогам, визначеним у підпункті 69.41.1 підпункту 69.41 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу та критеріям, визначеним у підпункті 69.41.2 підпункту 69.41 пункту 69 підрозділу 10 розділу XX «Перехідні положення» Кодексу, незалежно від застосування особливого режиму оподаткування податку на прибуток підприємств резидентами Дія Сіті.

Ситуація: Фізична особа підприємець перебуває на спрощеній системі оподаткування (єдиний податок, 3 група).

Питання: Чи підлягає оподаткуванню різниця від продажу іноземної валюти як інший дохід відповідно до правил розділу IV Податкового кодексу України?

Уточнення: В консультації ЗІР щодо аналогічної ситуації для ФОП на загальній системі оподаткування наведено стверджуючу відповідь <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=39319>.

Відповідь: Порядок застосування спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності регулюється главою 1 розділу XIV Кодексу.

Відповідно до підпункту 1 пункту 292.1 статті 292 Кодексу доходом платника єдиного податку для ФОП є дохід, отриманий протягом податкового (звітного) періоду в грошовій формі (готівковій та/або безготівковій); матеріальній або нематеріальній формі, визначеній пункту 292.3 статті 292 Кодексу. При цьому до доходу не включаються отримані такою фізичною особою пасивні доходи у вигляді процентів, дивідендів, роялті, страхові виплати і відшкодування, доходи у вигляді бюджетних грантів, а також доходи, отримані від продажу рухомого та нерухомого майна, яке належить на праві власності фізичній особі та використовується в її господарській діяльності.

Дохід, виражений в іноземній валюті, перераховується у гривнях за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим Національним банком України на дату отримання такого доходу (пункту 292.5 статті 292 Кодексу).

Датою отримання доходу платника єдиного податку є дата надходження коштів платнику єдиного податку у грошовій (готівковій або безготівковій) формі, дата підписання платником єдиного податку акта приймання-передачі безоплатно отриманих товарів (робіт, послуг) (пункту 292.6 статті 292 Кодексу).

Ведення обліку і складання звітності платниками єдиного податку визначено статті 296 Кодексу.

Таким чином, усі вартісні показники, що включаються до доходу фізичної особи – підприємця – платника єдиного податку відображаються у національній валюті України. При цьому показники, виражені в іноземній валюті, перераховується у гривнях за офіційним курсом гривні до іноземної валюти, встановленим Національним банком України на дату отримання такого доходу на рахунок ФОП у іноземній валюті.

При цьому, розрахунок курсової різниці, яка виникає при продажу іноземної валюти ФОП, та включення такої курсової різниці до доходу платника єдиного податку, нормами Кодексу не передбачено.

Ситуація: Фізична особа підприємець перебуває на загальній системі оподаткування.

Питання: Чи включаються до складу витрат фізичної особи – підприємця (далі – ФОП), який перебуває на загальній системі оподаткування, витрати на страхування, що безпосередньо пов'язані з веденням господарської діяльності?

Уточнення: Відповідь на це питання втратила чинність, а нового роз'яснення наразі немає <https://zir.tax.gov.ua/main/bz/view/?src=ques&id=28339>.

Відповідь: Частиною 1 статті 320 Цивільного кодексу України визначено, що власник має право використовувати своє майно для здійснення підприємницької діяльності, крім випадків, встановлених законом.

Оподаткування доходів, отриманих ФОП від провадження господарської діяльності, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування визначено статтею 177 Кодексу.

Згідно з пунктом 177.2 статті 177 Кодексу об'єктом оподаткування є чистий оподатковуваний дохід, тобто різниця між загальним оподатковуваним доходом (виручка у грошовій та не грошовій формі) і документально підтвердженими витратами, пов'язаними з господарською діяльністю такої ФОП.

Пунктом 177.4 статті 177 Кодексу визначено перелік витрат, безпосередньо пов'язаних з отриманням доходів ФОП від провадження господарської діяльності на загальній системі оподаткування.

Зокрема, підпункту 177.4.4 пункту 177.4 статті 177 Кодексу відносить до переліку витрат, безпосередньо пов'язаних з отриманням доходів, вартість придбаних послуг, прямо пов'язаних з виробництвом товарів, виконанням робіт, наданням послуг.

Статтею 1 Закону України «Про страхування» визначено, що страхування це правовідносини щодо захисту страхових інтересів фізичних та юридичних осіб (страховий захист) при страхуванні ризиків, пов'язаних з життям, здоров'ям, працездатністю та пенсійним забезпеченням, з володінням, користуванням і розпорядженням майном, з відшкодуванням страхувальником заподіяної ним шкоди особі або її майну, а також шкоди, заподіяної юридичній особі, у разі настання страхових випадків, визначених договором страхування, за рахунок коштів фондів, що формуються шляхом сплати страхувальниками страхових премій (платежів, внесків), доходів від розміщення коштів таких фондів та інших доходів страховика, отриманих згідно із законодавством.

Відповідно до частини 1 статті 999 Цивільного кодексу України, законом може бути встановлено обов'язок фізичної або юридичної особи бути страхувальником життя, здоров'я, майна або відповідальності перед іншими особами за свій рахунок чи за рахунок заінтересованої особи (обов'язкове страхування).

Обов'язкові види страхування відповідальності регламентуються, зокрема, такими нормативно-правовими актами, як: Закон України «Про обов'язкове страхування цивільно-правової відповідальності власників наземних транспортних засобів», Закон України «Про перевезення небезпечних вантажів», Закон України «Про поводження з вибуховими матеріалами промислового призначення».

Отже враховуючи сутність різних видів обов'язкового страхування вони можуть бути як пов'язані, так і не пов'язані із господарською діяльністю.

Таким чином, ФОП на загальній системі оподаткування мають право відносити до складу витрат витрати на обов'язкове страхування (страхових платежів, страхових внесків, страхових премій) за умови, що таке страхування пов'язане із веденням господарської діяльності (прямо пов'язане з виробництвом товарів, виконанням робіт, наданням послуг).

Страхування є таким, що пов'язане із господарською діяльністю ФОП, зокрема, у випадках, якщо:

таке страхування, згідно з чинним законодавством, є обов'язковим для ведення певного виду господарської діяльності (наприклад, є умовою отримання ліцензії на здійснення виду діяльності, який підлягає ліцензуванню відповідно до Закону України «Про ліцензування видів господарської діяльності»), і ФОП здійснювала цей вид господарської діяльності й отримувала дохід від його здійснення у відповідному звітному періоді; та/або

таке страхування згідно з чинним законодавством, є обов'язковим для експлуатації основних засобів, які використовуються у господарській діяльності ФОП, окрім основних засобів, які не підлягають амортизації згідно з абзацами сьомим – десятим підпункту 177.4.6 пункту 177.4 статті 177 розділу IV Кодексу (зокрема, легкових автомобілів).

Ситуація: Фізична особа підприємець перебуває на загальній системі оподаткування.

Питання: Чи включаються до складу витрат ФОП на загальній системі оподаткування консультаційні послуги, які надаються на його користь іншим суб'єктом господарювання щодо складання декларації про майновий стан та доходи?

Відповідь: Оподаткування доходів, отриманих ФОП від провадження господарської діяльності, крім осіб, що обрали спрощену систему оподаткування, визначено статтею 177 Кодексу.

Згідно з пункту 177.2 статті 177 Кодексу об'єктом оподаткування є чистий оподатковуваний дохід, тобто різниця між загальним оподатковуваним доходом (виручка у грошовій та не грошовій формі) і документально підтвердженими витратами, пов'язаними з господарською діяльністю такої ФОП.

Пунктом 177.4 статті 177 Кодексу визначено перелік витрат, безпосередньо пов'язаних з отриманням доходів ФОП від провадження господарської діяльності на загальній системі оподаткування, яким не передбачено віднесення до витрат суми за консультаційні послуги, які надаються на його користь іншим суб'єктом господарювання щодо складання декларації про майновий стан та доходи.

Ситуація: 05 жовтня 2025 року набрав чинності Закон України від 21 серпня 2025 року № 4577-IX «Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки підприємств оборонно-промислового комплексу» (далі – Законом № 4577).

Законом № 4577, зокрема, внесено зміни до підпункту 133.1.1 Кодексу, відповідно до яких юридичні особи — платники єдиного податку четвертої групи є платниками податку з доходів (прибутків), отриманих від здійснення операцій з продажу або іншого відчуження цінних паперів.

Питання 1: Як для платника єдиного податку визначається прибуток для оподаткування: за кожною окремою операцією з продажу цінних паперів чи за загальною сумою фінансового результату від таких операцій за звітний квартал?

Питання 2: Чи вважається для цілей оподаткування податком на прибуток

продажем операція з пред'явлення простого векселя емітенту для його погашення, якщо така операція здійснюється платником єдиного податку?

Відповідь на питання 1 та 2: З урахуванням внесених Законом № 4577 змін до Кодексу, відповідно до абзацу четвертого підпункту 133.1.1 пункту 133.1 статті 133 Кодексу юридичні особи - платники єдиного податку четвертої групи є платниками податку на прибуток з доходів (прибутків), отриманих при здійсненні операцій з продажу або іншого відчуження цінних паперів, та доходів, отриманих від емітента корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів чи інших цінних паперів, що засвідчують його право власності на частку (пай) у майні (активах) емітента, у зв'язку з розподілом частини його прибутку, та розрахованих за правилами бухгалтерського обліку.

Для таких платників згідно з підпунктом «е» підпункту 137.5 статті 137 Кодексу застосовується річний податковий звітний період щодо доходів (прибутків), отриманих при здійсненні операцій з продажу або іншого відчуження цінних паперів, та доходів, отриманих від емітента корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів чи інших цінних паперів, що засвідчують його право власності на частку (пай) у майні (активах) емітента, у зв'язку з розподілом частини його прибутку, та розрахованих за правилами бухгалтерського обліку.

Тобто юридичні особи – платники єдиного податку четвертої групи за встановленими для оподаткування податком на прибуток правилами визначають податкове зобов'язання з податку на прибуток підприємств за цими операціями у річній податковій декларації, яке сплачується в установлені Кодексом терміни.

Для декларування податку на прибуток підприємств з доходів (прибутків) від операцій з продажу або іншого відчуження цінних паперів та доходів, отриманих від емітента корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів чи інших цінних паперів, що засвідчують його право власності на частку (пай) у майні (активах) емітента, у зв'язку з розподілом частини його прибутку, рекомендуємо платникам єдиного податку четвертої групи – юридичним особам використовувати форму Податкової декларації з податку на прибуток підприємств затверджену наказом Міністерства фінансів України від 20.10.2015 № 897, зареєстрованим у Міністерстві юстиції України 11.11.2015 за № 1415/27860 (у редакції наказу Міністерства фінансів України від 20.02.2023 № 101) (далі – Декларація), яка є чинною на дату її подання, та разом з Декларацією подати річну фінансову звітність за відповідний звітний рік.

При складанні відповідної Декларації юридичній особі – платнику єдиного податку четвертої групи рекомендовано відображати відповідні показники та відомості у такому порядку, зокрема:

у рядку 10 «Особливі відмітки» Декларації проставляється відмітка у рядку «суб'єкта господарювання – юридичної особи, яка обрала спрощену систему оподаткування»;

у рядку 01 Декларації зазначається сума річного доходу від будь-якої діяльності (за вирахуванням непрямих податків), визначений за правилами бухгалтерського обліку. При цьому, до річного доходу від будь-якої діяльності,

визначена за правилами бухгалтерського обліку, включається дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг), інші операційні доходи, фінансові доходи та інші доходи (підпункт 134.1.1 пункту 134 статті 34 Кодексу);

у рядку 03 РІ Декларації – сума доходів (прибутків) від операцій з продажу або іншого відчуження цінних паперів, розрахованих за правилами бухгалтерського обліку.

Крім цього, для визначення показника щодо отриманих сум доходів (прибутків) від операцій з продажу або іншого відчуження цінних паперів, платники мають скласти та подати у складі Декларації:

Додаток РІ до рядка 03 РІ Декларації (далі – Додаток РІ);

Додаток ЦП до рядків 4.1.3 ЦП, 4.1.4 ЦП Додатка РІ до рядка 03 РІ Декларації (далі – Додаток ЦП).

Щодо складання Додатків РІ та ЦП до Декларації.

Додаток ЦП має складатися платниками єдиного податку четвертої групи – юридичними особами для відображення доходів (прибутків) від операцій з продажу або іншого відчуження цінних паперів, із зазначенням відповідних показників:

у рядку 01 Додатка ЦП відображається дохід від продажу та інших способів відчуження цінних паперів, із розшифровкою таких доходів за видами цінних паперів у рядках 01.1 – 01.11 Додатка ЦП;

у рядку 02 Додатка ЦП відображаються витрати, пов'язані з придбанням цінних паперів, та розшифровкою за видами цінних паперів у рядках 02.1 – 02.11 Додатка ЦП;

у рядку 4.1.4 РІ Додатка ЦП зазначається фінансовий результат від продажу та інших способів відчуження цінних паперів (зазначається позитивне значення (рядок 01 – рядок 02)). Показник рядка 4.1.4 РІ Додатка ЦП переноситься в рядок 4.1.4 ЦП Додатка РІ.

При цьому зазначаємо, що рядки 01.12ТЦ, 01.13, 02.12 ТЦ, 02.13, 03, 4.1.3РІ, 4.1.3.1, 4.1.3.2, 04 Додатка ЦП не заповнюються.

Додаток РІ складається з метою перенесення до рядка 03 РІ Декларації показника щодо отриманих доходів (прибутків) від операцій з продажу або іншого відчуження цінних паперів, а саме:

у рядку 4.1.4 ЦП Додатка РІ зазначається фінансовий результат від продажу та інших способів відчуження цінних паперів, що дорівнює показнику рядка 4.1.4 РІ Додатка ЦП;

у рядках 01 та 03 Додатка РІ також зазначається сума, що дорівнює показнику рядка 4.1.4 ЦП Додатка РІ.

Значення рядка 03 Додатка РІ переноситься до рядка 03 РІ Декларації.

Отже, в загальному порядку, якщо платник єдиного податку четвертої групи здійснює операції з продажу або іншого відчуження цінних паперів, то такий платник єдиного податку четвертої групи подає Декларацію за відповідний річний податковий (звітний) період (з урахуванням права, визначеного п. 14 підрозділу 8 розділу XX Кодексу для податкових (звітних) періодів з 2022 по 2025 рік), де визначає податок на прибуток із суми доходів

(прибутків), отриманих за такими операціями та розрахованих за правилами бухгалтерського обліку, у викладеному вище порядку.

При цьому операція платника єдиного податку четвертої групи з пред'явлення простого векселя емітенту для його погашення, не вважається продажем для цілей оподаткування податком на прибуток.

Ситуація: за реалізований товар вартістю 1 000 грн платник отримав від підприємства А простий вексель підприємства Б номіналом 1400 грн. Підприємство Б погасило вексель і сплатило платнику 1 400 грн. У результаті цієї операції платник отримав дохід у сумі 400 грн.

Питання 1: Чи підлягає ця сума оподаткуванню податком на прибуток?

Відповідь на питання 1: Відносини, що виникають у сфері справляння податків і зборів, як встановлено в пункті 1.1 статті 1 Кодексу, регулюються нормами цього Кодексу.

Інші терміни, що застосовуються у Кодексі і не визначаються ним, використовуються у значенні, встановленому іншими законами (пункт 5.3 статті 5 Кодексу).

На підставі ст. 28 Закону України від 23 лютого 2006 року № 3480-IV «Про ринки капіталу та організовані товарні ринки» (зі змінами) (далі – Закон № 3480), вексель – це цінний папір, який посвідчує безумовне грошове зобов'язання векселедавця або його наказ третій особі сплатити після настання строку платежу визначену суму власнику векселя (векселедержателю).

Векселі можуть бути прості або переказні та існують виключно у паперовій формі.

Індосамент – це передавальний напис на ордерному цінному папері, що посвідчує перехід прав на цінний папір та прав за цінним папером до іншої особи у встановленому законодавством порядку (пункт 21 частини першої статті 2 Закону № 3480).

Особливості видачі та обігу векселів, здійснення операцій з векселями, погашення вексельних зобов'язань та стягнення за векселями визначаються Законом України від 05 квітня 2001 року № 2374-III «Про обіг векселів в Україні» (зі змінами) (далі – Закон № 2374).

Закон № 2374 визначає особливості обігу векселів в Україні.

Так, згідно зі статтею 4 Закону № 2374 видавати переказні і прості векселі можна лише для оформлення грошового боргу за фактично поставлені товари, виконані роботи, надані послуги, за виключенням фінансових банківських векселів, векселів Фонду гарантування вкладів фізичних осіб та фінансових казначейських векселів.

Об'єктом оподаткування податком на прибуток підприємств згідно з абзацом першим підпунктом 134.1.1 пункту 134.1 статті 134 Кодексу є прибуток із джерелом походження з України та за її межами, який визначається шляхом коригування (збільшення або зменшення) фінансового результату до оподаткування (прибутку або збитку), визначеного у фінансовій звітності підприємства відповідно до національних положень (стандартів) бухгалтерського обліку або міжнародних стандартів фінансової звітності, на різниці, які визначені відповідними положеннями Кодексу.

За операціями з продажу або іншого відчуження цінних паперів для платника податку на прибуток підприємств встановлено різниці згідно з пунктом 141.2 статті 141 Кодексу.

Таким чином, операція платника податку на прибуток підприємств з отримання доходу за результатами погашення попередньо отриманого ним за індосаментом простого векселя за реалізований товар не є для такого платника (продавця товару) операцією з продажу або іншого відчуження цінних паперів, а тому не відображається таким платником в окремому податковому обліку операцій з цінними паперами та при формуванні різниць для коригування фінансового результату до оподаткування відповідно до пункту 141.2 статті 141 Кодексу.

При цьому така операція при визначенні фінансового результату до оподаткування та відповідно об'єкта оподаткування податком на прибуток підприємств відображається згідно з правилами бухгалтерського обліку.

Регулювання питань методології бухгалтерського обліку та фінансової звітності здійснюється центральним органом виконавчої влади, що забезпечує формування та реалізує державну політику у сфері бухгалтерського обліку та аудиту, затверджує національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку, національні положення (стандарти) бухгалтерського обліку в державному секторі, інші нормативно-правові акти щодо ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності (абзац перший частини другої статті 6 Закону України від 16 липня 1999 року № 996-XIV «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні» зі змінами).

Тож питання бухгалтерського обліку операцій підприємства з отримання доходу за результатами погашення попередньо отриманого таким підприємством за індосаментом простого векселя за реалізований товар належить до компетенції Міністерства фінансів України.

Уточнення: Окрім того, Законом № 4577 підрозділ 8 розділу XX Кодексу доповнено пунктом 14 такого змісту:

«Установити, що протягом шести місяців з дня набрання чинності Законом України “Про внесення змін до Податкового кодексу України та інших законів України щодо підтримки підприємств оборонно-промислового комплексу” юридична особа - платник єдиного податку четвертої групи має право подати податкову декларацію з податку на прибуток підприємств за податкові (звітні) періоди 2022 рік та/або 2023 рік, та/або 2024 рік, та/або 2025 рік та, у разі наявності за відповідний податковий (звітний) рік доходів (прибутків) від операцій з продажу або іншого відчуження цінних паперів і доходів, отриманих від емітента корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів чи інших цінних паперів, що засвідчують його право власності на частку (пай) у майні (активах) емітента у зв'язку з розподілом частини його прибутку, та розрахованих за правилами бухгалтерського обліку, - сплатити податок на прибуток у порядку та розмірі, встановлені розділом III цього Кодексу.

У разі виконання юридичною особою - платником єдиного податку четвертої групи податкових обов'язків згідно з абзацом першим цього пункту при розрахунку частки сільськогосподарського товаровиробництва такого

платника податку до загальної суми доходу сільськогосподарського товаровиробника за відповідний податковий (звітний) рік не включаються відповідні доходи (прибутки) від операцій з продажу або іншого відчуження цінних паперів та доходи, отримані від емітента корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів чи інших цінних паперів, що засвідчують його право власності на частку (пай) у майні (активах) емітента у зв'язку з розподілом частини його прибутку, та розраховані за правилами бухгалтерського обліку».

Питання 2: Чи потрібно платнику єдиного податку подавати декларації з податку на прибуток за податкові (звітні) періоди 2022 року та/або 2023 року, та/або 2024 року (за наявності операцій з продажу цінних паперів) і сплачувати податок на прибуток для того, щоб мати право при розрахунку частки сільськогосподарського товаровиробництва за 2025 рік не включати до загальної суми доходу відповідні доходи (прибутки) від операцій з продажу або іншого відчуження цінних паперів, за умови, що декларацію за 2025 рік буде подано не пізніше 2 березня 2026 року, а податок на прибуток сплачено не пізніше 11 березня 2026 року?

Відповідь на питання 2:

З урахуванням внесених Законом № 4577 змін до Кодексу, відповідно до абзацу четвертого підпункту 133.1.1 пункту 133.1 статті 133 Кодексу юридичні особи - платники єдиного податку четвертої групи є платниками податку на прибуток з доходів (прибутків), отриманих при здійсненні операцій з продажу або іншого відчуження цінних паперів, та доходів, отриманих від емітента корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів чи інших цінних паперів, що засвідчують його право власності на частку (пай) у майні (активах) емітента, у зв'язку з розподілом частини його прибутку, та розрахованих за правилами бухгалтерського обліку.

Для таких платників згідно з підпунктом «е» пункту 137.5 статті 137 Кодексу застосовується річний податковий звітний період щодо доходів (прибутків), отриманих при здійсненні операцій з продажу або іншого відчуження цінних паперів, та доходів, отриманих від емітента корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів чи інших цінних паперів, що засвідчують його право власності на частку (пай) у майні (активах) емітента, у зв'язку з розподілом частини його прибутку, та розрахованих за правилами бухгалтерського обліку.

Тобто юридичні особи – платники єдиного податку четвертої групи за встановленими для оподаткування податком на прибуток правилами визначають податкове зобов'язання з податку на прибуток підприємств за цими операціями у річній податковій декларації, яке сплачується в установлені Кодексом терміни.

Крім того, відповідно до пункту 14 підрозділу 8 розділу XX Кодексу встановлено, що протягом шести місяців з дня набрання чинності Законом № 4577 юридична особа - платник єдиного податку четвертої групи має право подати податкову декларацію з податку на прибуток підприємств за податкові (звітні) періоди 2022 рік та/або 2023 рік, та/або 2024 рік, та/або

2025 рік та, у разі наявності за відповідний податковий (звітний) рік доходів (прибутків) від операцій з продажу або іншого відчуження цінних паперів та доходів, отриманих від емітента корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів чи інших цінних паперів, що засвідчують його право власності на частку (пай) у майні (активах) емітента, у зв'язку з розподілом частини його прибутку, та розрахованих за правилами бухгалтерського обліку, сплатити податок на прибуток у порядку та розмірі, встановлені розділом III Кодексу.

У разі виконання юридичною особою - платником єдиного податку четвертої групи податкових обов'язків згідно з абзацом першим пункту 14 підрозділу 8 розділу XX Кодексу при розрахунку частки сільськогосподарського товаровиробництва такого платника податку до загальної суми доходу сільськогосподарського товаровиробника за відповідний податковий (звітний) рік не включаються відповідні доходи (прибутки) від операцій з продажу або іншого відчуження цінних паперів та доходи, отримані від емітента корпоративних прав, інвестиційних сертифікатів чи інших цінних паперів, що засвідчують його право власності на частку (пай) у майні (активах) емітента, у зв'язку з розподілом частини його прибутку, та розраховані за правилами бухгалтерського обліку.

Отже, в загальному порядку з метою реалізації права, визначеного пунктом 14 підрозділу 8 розділу XX Кодексу, якщо платник єдиного податку четвертої групи у 2022 – 2025 роках здійснював операції з продажу або іншого відчуження цінних паперів, то такий платник єдиного податку четвертої групи має право подати податкові декларації з податку на прибуток підприємств за податкові (звітні) періоди 2022 рік, 2023 рік, 2024 рік, 2025 рік, де визначає податок на прибуток з суми таких доходів (прибутків), розрахованих за правилами бухгалтерського обліку.

Граничний термін подачі декларацій з податку на прибуток підприємств платниками єдиного податку четвертої групи за 2022, 2023, 2024 та 2025 роки – 06 квітня 2026 року.
